

צב:

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

תורה אור

1. עניי בבהות ארץ שעל ושרתים אנשים ונשבו יי לכויו ביום הזה:
2. על פי לא ניקא בהמיר ארץ ובמטו דריס כלב וימי: תהלים מ ג
3. וקרי יי יחזיפו בחי יעלו אבר כשקדם ירוצו ולא ייענו ולכו ולא יעצו: ישעיהו מ לא
4. יי ממיח ומחיה מוריד שאול ויעל:

5. ובני אפרים שחלקו וברד בנו ותחת בנו ואלעזר בנו ותחת בנו וזנו בני השוחט כל בית ועזר ואלעזר והרעם ועזר בן העלרים בארץ כי ירדו לקחת את מקניהם:

6. ויחזקו אפרים אפרים ימים רבים ויבאו אהיו לנרם:

7. ויאמר אלי בן ארם העצמות האלה כל בית ישראל וקמו ויהי אמונים וישו עצמותי ואבדה תקותנו ונורו לנו:
8. ויאמר אלי דבא על העצמות האלה הארץ והעצמות היבשות שמעו דבר יי:

9. ואבוא ואראה ודעה כל חבית רמש ובחמה שיקן וכל ולולי בית ישראלי מחקה על הקיר סביב סביב יחזקאל ח י
10. והעבירני עליהם סביב רמת והנה רבות מאד על בני הבקעה והנה יבשות מאד:

11. יחזקאל לו ב אהודו כמה רברבין ותמהויה כמה תקיפין מלכותו מלכות עלם וישלטה עם דר ודר:

12. ויבוקדנצר מלאך שלח למכנש לאחשדרפניא סגניא ופתתא ארדרגוריא נדבריא דהבריא פתתא וכל שלטני מדינתא למתא לתבת צלמא דר הקים ובוקדנצר מלאכ:

13. אייתי גברין דהתראק דר מניח יתרון על עבדיה מדינת בעל שדרך מישך ועברו ננו גבריא אלך לא שמו עלך מלאכ טעם לאלתך לא פלח ולצלם דבבא דר הקימת לא מנין:

14. ומתכנשין אחשדרפניא סגניא ופתתא דהבריא מלאכ חזן לגבריא אלך דר לא שלט נורא בשמחתו ושער ראשון לא התרך וסבגליון לא שנו ויחזי נור לא ערת ביהו: ודיאל ג כו
15. בארין גבריא אלך כפחו כסרבליהון פטישיון וסרבליהון ולבשיון ורפיו לגוא אתון ניקא וקתא: ודיאל ג כא

ואותן שנים שפסיד הקב"ה לחדש אל עולמו. והיה עולם זה חרבו אלף שנים אותן לדיקים היכן הם הואיל ואינן נקבין בלחך: לא נירא כבמיר לחך. כשמחליף הקב"ה את הלחך לא נירא לפי שאנו בלבו ימים: וקווי ס' יתלשו כח. שהיא להם כח לטוט ולעסוף בלי לער: ויוליף ממתיס שהמיה יחזקאל.

שחזרו ומתו כן לדיקים שעתיד להחיות יחזרו לעפרם. לך שמעתי. יחזקאל הגלהו ונבוכדנצר עם יכניה מלך יהודה והיה יחזקאל מתנבא ככלל ורמיה בלחך ישראל בלחך אמת עשרה שנה שמלך לדיקיה: כלמס. כדכור: משל סיפ. שהיה מרמו להם על הגלות כלדס מת שמחור ומי כן ישראל יסודו מן הגלות: מס. שמתן תפילין היו שלם: שמו לקן. של יאלת מררס: ועשו. שלא היה להם למנות גזירת ועבדו וענו אותם אלף משגלר יתק דהא כתיב ונראשית טו כי גר יהיה ורעך זה יתק דכתיב וס כל) כי יתק יקרא לך ורע והם מנו משעת הדיבור לנכרהס ותניא כסדר עולם אנכרהס כינוי כשעה שנכר עמו בין הכתרים בן שנים שנה היה ומנין הכתרים עד שגלר יתק היה ל' שנה כדכתיב כהלה לו את יתק בני נעלאת אומר (בראשית כה) ואכרהס בן מלח שנה נהלה לו את יתק בני נעלאת אומר משכר עמו בין הכתרים עד שיאלו ממכרים היו ארבע מאות) ואותן ל' שנת הדבור עד לידת יתק טעו בני אפרים. ומנין שני אפרים הן שיאלו קודם ומנן והרגו שנאמר ובני אפרים שותלם וגו' והרגו אנשי נת: ושמואל אמר. מתיס שהמיה יחזקאל אלו בני אלס כשכרו נחמית המתים שנאמר (יחזקאל לו) אכדה מקותנו: העלמות סאלס כל בים ישראל מס. עלמות הללו סימן לכל ישראל הן שעתידה להם נחמית המתים כמו לאלו שהרי אלו אמרו אכדה מקותנו ועכשו ידעו שאני מתיס את המתים וסימן זה לכל ישראל שגס הם עמדין להחיות ולא מן הדין מיו דהא אמרין) הכופר נחמית המתים אין לו חלק לעו"כ אלל משוס סימן מיו: שחיסו לסיכל. שהיו מנייין ללמים על קירות ההיכל דכתיב ואנא ואראה ממוקה על הקיר סביב: וכתיב והעבירני עליהם סביב עליהם שמתו עליהם סביב ענר עליהם

ואם תאמר אותן שנים שעתיד הקב"ה לחדש בהן את עולמו שנאמר יונשגב ה' לברו ביום ההוא ודיקים מה הן עושין הקב"ה עושה להם כנפים כנשרים ושטין על פני המים שנאמר יעל כן לא נירא בהמיר ארץ במוט הרים בלב ימים ושמא תאמר יש להם צער ת"ל יקווי ה' יהלופו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייענו ולכו ולא ייעפו ונילף ממתים שהחיה יחזקאל סבר לה כמאן דאמר באמת משל היה דרנניא ר"א אומר מתים שהחיה יחזקאל עמדו על רגליהם ואמרו שירה ומתו מה שירה אמרו ה' ממות בצדק ומחיה ברחמים ר' יהושע אומר שירה זו אמרו ה' ממות ומחיה מוריד שאול ויעל ר' יהודה אומר אמת משל היה אמר לו רבי נחמיה אם אמת למה משל ואם משל למה אמת לא באמת משל היה ר"א בנו של ר' יוסי הגלילי אומר מתים שהחיה יחזקאל עלו לארץ ישראל ונשאו נשים והולידו בנים ובנות עמד ר"י בן בתירא על רגליו ואמר אני מבני בניהם והללו תפילין שהניה לי אבי אבא מהם ומאן ניהו מתים שהחיה יחזקאל אמר רב אלו בני אפרים שמונו לקן וטעו שנאמר וכוני אפרים שותלח וכרד בנו ותחת בנו ואלעזר בנו ותחת בנו וזכר בנו ושותלח בנו ועזר (ואלעזר) ואלעזר] והרגום אנשי גת הנולדים בארץ וגו' וכתיב ויאתבאל אפרים אביהם ימים רבים ויבאו אחיו לנחמו ושמואל אמר אלו בני אדם שכפרו בתחיית המתים שנאמר ויאמר אלי בן אדם העצמות האלה כל בית ישראל המה הנה אומרם יבשו עצמותינו ואברה תקותנו נגורנו לנו ר' ירמיה בר אבא אמר אלו בני אדם שאין בהן לחלוותי של מצוה שנאמר העצמות היבשות שמעו דבר ה' ר' יצחק נפחא אמר אלו בני אדם שחיפו את ההיכל כולו שקצים ורמשים שנאמר ויבואו ואראה והנה כל חבית רמש ובהמה שקץ וכל גלולי בית ישראל מחוקה על הקיר סביב וגו' וכתיב החם והעבירני עליהם סביב סביב ר' יוחנן אמר אלו מתים שבבקעת דורא וא"ר יוחנן מנהר אשל עד רבת בקעת דורא שבשעה שהגלה נבוכדנצר הרשע את ישראל היו בהן בחורים שהיו מגנין את החמה ביופיין והיו כשדיות רואות אותן ושופעות זבות אמרו לבעליהן ובעליהן למלך צוה המלך והרגום ועדיין היו שופעות זבות צוה המלך ורמסום תנו רבנן בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש אמר לו הקב"ה ליחזקאל לך החייה מתים בבקעת דורא כיון שהחיה אותן באו עצמות וטפחו לו [א] לאותו רשע על פניו אמר מה מיכן של אלו אמרו של אלו מחיה מתים בבקעת דורא פתח ואמר יי אתוהי כמה רברבין ותמהוהי כמה תקיפין מלכותיה מלכות עלם ושלטניה עם דר ודר וגו' א"ר יצחק יוצק זהב רותח לתוך פיו [ב] של אותו רשע שאילמלא [ג] לא) בא מלאך וסמרו על פיו ביקש לגנות כל שירות ותושבחות שאמר דוד בספר תהלים ת"ר ששה נסים נעשו באותו היום ואלו הן צף הכבשן ונפרץ הכבשן והומק סודו ונהפך צלם על פניו ונשרפו ארבע מלכויות והחיה יחזקאל את המתים בבקעת דורא וכולוהו נמרא וארבע מלכויות קרא דכתיב [ד] ונבוכדנצר מלאכ שלח למכנש לאחשדרפניא סגניא ופתותא ארדרגוריא גבריא דתבריא חפתיא וכל שלטוני מדינתא וגו' וכתיב [ה] אייתי גוברין יהודאין וכתיב [ו] ומתכנשין אחשדרפניא סגניא ופתותא והדכרי מלאכ חזין לגבריא אלך וגו' תני דבי רבי אלעזר בן יעקב אפילו בשעת הסכנה לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו שנאמר [ז] בארין גבריא אלך כפחו כסרבליהון פטישיון וסרבליהון ולבשיון ורפיו לגוא אתון ניקא וקתא: ודיאל ג כא

מסורת הש"ס

16 ועי' חסי' מנילה כה. 17 וליכרע מלחא ושלסס רש"י. 18 ושלס. 19

הגרות הגר"א
מן הרבנות שלו. מן
שק עמי: [ב] סם ליל
של אותו רשע שקיט טמי:

מוסף רש"י
מן הרבנות שלו. מן
הסריה שהחוק סה וינאק
1802